

Písň: 605, 384, 487.

1. čtení: Mt 18, 23-35**3. čtení (poslání): 1J 4, 10-12****2. čtení (základ kázání): Mt 5, 7***Blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství.*

Pátou skupinou lidí, kterým je blaze, které Ježíš blahoslaví na začátku kázání na hoře, jsou milosrdní. Ale co všechno to je? Kam až sahá milosrdenství, jak se koná a vůči komu?

Ježíš mluvil tehdy k Židům a skutky milosrdenství vždy patřily a patří stále k základním prvkům židovské zbožnosti. Není to nic okrajového, nějaký přívěšek. Podle Talmudu stojí svět na třech věcech: na Tóře (= Zákon, Pět knih Mojžíšových), na bohoslužbě a na skutcích milosrdenství.

Zdůvodnění je velmi vážné – věrný Žid má svým chováním napodobovat Hospodina. Ne, že by směl pyšně sahat po jeho slávě, ale má ji zrcadlit, odrážet dál v tomto světě. Být vyslancem Božího milosrdenství.

Podle židovské tradice jsou skutky milosrdenství vznešenější než dobročinnost, ta je náboženskou povinností a uskutečňuje se především finanční pomocí. Ale milosrdenství také osobní službou nebo i osobním nasazením. Nejvýše je ceněna pomoc těm, kdo se nemohou odvděčit.

V blahoslavenství milosrdných se tradiční rabínské pojetí shoduje s tím, co zvěstoval Ježíš. To je pochopitelné, vždyť Ježíš jako učitel z té tradice vycházel. Ale šel mnohem dál. Podle rabínského pojetí se milosrdenství vztahuje předně na své vlastní, na bližní skutečně blízké. Ježíš slibuje milosrdenství všem milosrdným. Bez ohledu na původ národní, společenský, náboženský, nebo jiný.

Když se ho jeden zákoník ptal kdo je bližní, to aby měl přehled a zúženou oblast těch, které je třeba milovat jako sebe samé, tak Ježíš odpověděl známým podobenstvím o milosrdném Samařanu. Bližním potřebnému je ten, kdo se smiluje a pomůže. Vůbec u toho nejde o to, kdo je kdo. Rozhodující je pouze a jenom prokázané milosrdenství.

Milosrdní se ujímají zdeptaných, ponížených a zavržených, pomáhají těm, kdo to potřebují, těší ztrápené a smutné. Blaze těm, kdo z lásky a slitování přijímají druhé za bližní, sami se jim bližními stávají a dělají se s nimi o jejich trápení, mohou-li, pomáhají z žalosti k radosti. Nad takovými se jistě smiluje Bůh.

Milosrdenství, o němž Ježíš mluví v kázání na hoře, ale také jinde, je odvozeno od milosrdenství mnohem vyššího řádu. Od milosti Boží. On se smiloval nad námi lidmi a proto i my můžeme milovat druhé. Boží láska je zdrojem lidské lásky k druhým lidem. Jinak to nejde a není ani třeba nic jiného hledat. Z milosti přijímáme touhu a sílu milovat.

Evangelium – dobrá zpráva o nezasloužené milosti Boží, bylo a dosud bývá zastíráno záslužnictvím. Potřebou konat dobré skutky, včetně skutků milosrdenství, proto, aby jejich činitel získal zásluhy před Bohem a dobýval si tak nebe.

Proti tomu se postavila reformace svým důrazem na nemožnost získat jakoukoli cestou před Pánem jakékoli zásluhy. Sebelepší skutky nikoho nespasí, protože jsou nedostatečné. Je nutné obrátit se, pokud jde o spásu, na Krista a na své vlastní konání nespoléhat.

Podle Martina Luthera je nejpřednějším skutkem víra v Krista – a to je především vztah. Vztah důvěry. Cokoli ze skutků neplyne z této důvěry, je prázdné, jako mrtvé. Víra činí dobré skutky, tedy také skutky milosrdenství, dobrými tím, že nepochybuje, že vše, co konáme, konáme pro Pána a jemu je to milé. Tedy že Bůh nás miluje a má radost z našich dobrých činů prostě proto, že jsou dobré, že chceme jednat z lásky jako on. A když se to moc nedaří, tak pomůže jako rodič, když se dítě učí chodit.

Jsme jím přijímáni zadarmo, také naše skutky malé i velké mají být zadarmo. Z lásky jsme přijímáni, z lásky máme přijímat. Podobenství o nemilosrdném služebníkovi nám ukazuje, na čem má být skutek milosrdenství založen. Jak přijímáme, tak máme dávat dál. Služebník byl milosrdně omilostněn, Pán mu odpustil velký dluh. Ale on pak neodpustil svému spoluslužebníkovi dluh mnohem menší. Tak ztratil odpuštění, které předtím dostal. Přestalo platit jeho vlastním nesmilováním.

Milosrdenství není ani tak druh výkonu, ale spíš hnutí mysli. Nebo také atmosféra šířící se láskou, smilováním se a dobrým skutkem bez vypočítavosti. Milosrdenství má být odpovědí člověka na Boží milosrdenství, kterého se mu dostalo.

A jak moc máme být milosrdní? V Lukášově evangeliu čteme Ježíšovu výzvu: „Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.“ To je naprosto nejvyšší míra a určitě si nemůžeme myslet, že bychom jí sami dosáhli. Ale to přeci ani nemusíme. Milosrdenství není měřitelný výkon. A nejde o to, co všechno dokážeme a na co všechno stačíme, ale jde o to, že Bůh nás miluje a milosrdný je bez naší zásluhy, zadarmo. Z naší strany stačí upřímná touha být milosrdní, věrme, že nám pomůže, abychom byli. I naše milosrdenství je jeho dar.

Milosrdní dojdou milosrdenství. Od lidí často ne, ale zcela jistě u Boha. A co víc si můžeme přát?

Pane, uč nás svému milosrdenství, ať jednáme z lásky k tobě i k bližním a ne pro zásluhy.

Amen